

MYRS 25.02.2025 § 44

PPL/27/04.03.01/2025

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 2 ja TEM

Erityistavoite: 2.2

Hakemusnumero: 405687

Hakija: Suomen ympäristökeskus

Toteutusaika: 1.4.2025 – 31.3.2027

Toteuttamisalue: Pohjois-Pohjanmaa

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

Ilmastonmuutoksen edetessä tarve edistää sopeutumisen suunnittelua tunnustetaan yhä laajemmin koko yhteiskunnassa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset koetaan ja niihin reagoidaan pääosin paikallisesti, minkä vuoksi alueellinen konteksti on keskeinen sopeutumisen suunnittelussa. Alueilla ei ole ainoastaan tarvittavaa paikallistason tietoa ja kokemusta ilmastonmuutokseen sopeutumisesta, vaan myös lakisääteinen vastuu alueellisen kehityksen edistämisestä. Tämä velvoite luo suoran intressin vahvistaa ilmastokestävyyttä.

IISOPPI-hankkeessa laaditaan Pohjois-Pohjanmaan ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma, jonka tarkastelut ulottuvat 2050-luvulle. Suunnitelman laatiminen edellyttää (1) vaihtoehtoisten alueen mahdollista tulevaa kehitystä kuvaavien, erilaisiin oletuksiin pohjaavien, skenaarioiden laatimista, (2) ilmastonmuutoksen alueellisten vaikutusten, niin havaittujen kuin ennustettujen, arviointia, (3) visioiden laatimista, jotka kuvailevat alueen tavoitteita tulevaisuuden kehityksen kannalta, (4), tehokkaiden ja sosiaalisesti oikeudenmukaisten sopeutumistoimien suunnittelua tarkastelemalla sopeutumisvaihtoehtoja ja -polkuja, jotka voivat auttaa saavuttamaan visioita vaihtoehtoisten tulevaisuuden skenaarioiden valossa ja tunnistamalla indikaattoreita sopeutumisen seurantaan.

Pohjois-Pohjanmaan alueellisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman laatiminen on olennaista paikallisten ilmastovaikutusten aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseksi ja ilmastokestävyyden vahvistamiseksi. Kattava suunnitelma tarjoaa yhtenäisen viitekehyksen alueelliselle sopeutumiselle, ohjaten kuntia sovittamaan omat toimensa yhteisiin tavoitteisiin ja hyödyntämään synergioita. Se edistää yhteistyötä, tukee tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja varmistaa, että paikalliset ja alueelliset suunnitelmat ovat tehokkaita ja toisiaan tukevia hyödyttäen koko aluetta. Hankkeen tuottamat uudet tiedot tukevat juuri päivitettyyn Pohjois-Pohjanmaan

ilmastotiekarttaan sisältyvien, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja varautumista edistävien toimien toteutumista. Tunnistamalla ilmastonmuutoksen vaikutusten luomia mahdollisuuksia ja niistä hyötymiseksi vaadittavia toimia vauhditetaan uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamista. Hankkeen tuotokset ovat hankkeen jälkeen vapaasti saatavilla ja hyödynnettävissä Pohjois-Pohjanmaan aluehallinnossa, kunnissa, tutkimuksessa ja yrityksissä. Ne tarjoavat myös vertailukohtaa ja toimintamalleja sopeutumisen suunnitteluun ja seurantaan laajemmin Suomessa.

Hankkeella on kolme päätavoitetta:

Tavoite 1. Tieto ja ymmärrys ilmastonmuutoksen vaikutuksista sääoloihin ja ympäristöön ja niiden kautta yhteiskunnan toimintoihin ja liiketoimintaan eri sektoreilla lisääntyvät Pohjois-Pohjanmaalla. Samalla myös ymmärrys ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä ja tarpeista varautua ja sopeutua niihin kasvavat, mikä nopeuttaa sopeutumis- ja varautumistoimien suunnittelua ja toteutusta.

Tavoite 2. Hankkeen tuottamat uudet tiedot tukevat juuri päivitettyyn Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekarttaan sisältyvien, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja varautumista edistävien toimien toteutumista. Uusien tietojen avulla tunnistetaan tarpeita uusille sopeutumis- ja varautumistoimille ja voidaan päivittää maakunnan ilmastotiekarttaa sopeutumistoimien osalta.

Tavoite 3. Pohjois-Pohjanmaan alueen valmiudet sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja kyky varautua muutosten aiheuttamiin riskeihin sekä hyötyä mahdollisuuksista paranevat. Alueelliset painopisteet ja erityispiirteet huomioiva sopeutumissuunnitelma yleisesti hyödynnettävine skenaarioineen ja ohjeistuksineen edistää alueen kuntien ja yritysten kykyä laatia omia sopeutumis- ja varautumissuunnitelmiaan. Hankkeen aikana toteutettava laaja sidosryhmiä osallistava yhteiskehittämisen malli lisää suunnitelman yleistä hyväksyttävyyttä ja vauhdittaa sopeutumistoimien suunnittelun ja implementoinnin paikallista edistämistä.

Hankkeen työpaketit ovat:

Työpaketti 1: Sidosryhmien osallistaminen vastaa pääosin hankkeessa tehtävästä sidosryhmätyöskentelystä.

Työpaketti 2: Skenaarioiden ja visioiden yhteiskehittäminen. Visiot ja skenaariot kehitetään erillisissä prosesseissa, jotka edellyttävät tiivistä yhteistyötä paikallisten sidosryhmien kanssa sekä uusimpien alueellisten mallipohjaisten ilmastoennusteiden analysointia.

Työpaketti 3: Ilmastonmuutoksen riskit ja sopeutumisvaihtoehdot

Työpaketti 4: Sopeutumisen suunnittelu

Työpaketti 5: Viestintä

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset: 163 968

Välilliset kustannukset: 65 588

Kustannukset yhteensä: 229 556

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 183 644

Kuntien rahoitus:

Muu julkinen rahoitus: 45 912

Yksityinen rahoitus:

Rahoitus yhteensä: 229 556

Hankearviointi, pisteet: 45/57 p.

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 5 A.

Valmistelija: Heikki Laukkanen, 050-9180035

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelmaa toimintalinjan ”Hiilineutraali Suomi” ja erityistavoitteen 2.2 ”Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen” osalta. Hankkeella edistetään ohjelma-asiakirjan mukaisesti ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvää suunnittelua, toimeenpanoa ja tiedotusta. Hankkeessa tuetaan alueellisten ja paikallisten sopeutumisstrategioiden sekä -suunnitelmien valmistelua huomioiden ilmastonmuutoksen vaikutusten ja sopeutumistarpeiden alueelliset erot. Hankkeen toiminta tukee myös Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan toimeenpanoa. Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022 - 2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 5 (Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A. (Bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta) osalta, jonka sisältökärjissä on mainittu ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.